

Dokazi

Ovaj odjeljak sadržava pregled prava EU-a o prikupljanju dokaza u prekograničnim predmetima.

Kontekst

Uklanjanjem graničnih provjera u EU-u, građani EU-a mnogo lakše slobodno putuju, ali i kriminalci lakše djeluju preko granica.

Stoga je neophodno da države članice EU-a učinkovito surađuju pri prikupljanju dokaza u kaznenim stvarima.

Pravo EU-a

Trenutačno stanje

Pravila o prikupljanju dokaza u kaznenim stvarima u EU-u temelje se na sporazumima o „uzajamnoj pomoći”,

a posebice:

- [Europskoj konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima](#) Vijeća Europe od 20. travnja 1959. i njezinim dodatnim protokolima te bilateralnim sporazumima sklopljenima na temelju članka 26.
- [Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma](#) i njezinim dodatnim protokolima
- [Konvenciji o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije iz 2000.](#) i njezinom protokolu.

Od 2017. nadalje

Od 22. svibnja 2017. izvođenje dokaza u EU-u bit će uređeno Direktivom o Europskom istražnom nalogu.

Nova se direktiva temelji na uzajamnom priznavanju te zamjenjuje odgovarajuće mjere iz prethodno navedenih konvencija.

Primjenjivat će se među državama članicama EU-a za koje je direktiva obvezujuća.

Nakon donošenja direktive [Okvirna odluka o Europskom dokaznom nalogu](#) iz 2008. (s ograničenijim područjem primjene) zamijenjena je Uredbom 2016/95 od 20. siječnja 2016.

Konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima iz 2000.

Konvencija je **najčešći** instrument za izvođenje dokaza.

Njome je uređena uzajamna pravna pomoć u vezi s:

- uzimanjem izjava od **osumnjivika** i **svjedoka**
- upotrebom videokonferencije
- provođenjem **pretrage** i **zapljene** za izvođenje dokaza
- telekomunikacijama.

Njezin protokol sadržava pravila o pribavljanju informacija o **bankovnim računima** i **transakcijama**.

Traženje uzajamne pomoći

Tijelo tražitelj može izravno kontaktirati s tijelom izdavateljem.

Ako izvršno tijelo nema razloga za odbijanje zahtjeva, zahtjev bi trebalo ispuniti što je prije moguće te, po mogućnosti, u roku koji je zadalo tijelo tražitelj.

Kako bi se osigurala dopuštenost pribavljenih dokaza, tijela zemlje izvršenja moraju slijediti postupke koje odrede tijela zemlje tražiteljice ako oni nisu u suprotnosti s temeljnim pravnim načelima zemlje izvršenja.

Direktiva o Europskom istražnom nalogu

Europski istražni nalog sudska je odluka koju izdaje ili potvrđuje pravosudno tijelo u državi članici EU-a za poduzimanje istražnih mjera u drugoj državi članici EU-a u cilju izvođenja dokaza u kaznenim stvarima.

Direktiva o Europskom istražnom nalogu donesena je 3. travnja 2014. Danska i Irska odlučile su da neće sudjelovati.

Cilj je direktivom uvesti načelo uzajamnog priznavanja, a pri tome:

- održati fleksibilnost u pružanju pravne pomoći i
- štiti temeljna prava.

Europski istražni nalog obuhvaća sve istražne mjere (osim uspostave zajedničkog istražnog tima)

te se može izdati u kaznenim, upravnim i građanskim postupcima ako bi odluka mogla rezultirati postupkom pred kaznenim sudom.

Tijelo izdavatelj može primijeniti Europski istražni nalog samo ako je istražna mjera:

- potrebna
- proporcionalna i
- dopuštena u sličnim nacionalnim predmetima.

Na temelju nove direktive država članica izvršenja mora provesti istražne mjere jednako **brzo** i s **jednakim stupnjem prvenstva** kao što bi to učinila u sličnim nacionalnim predmetima.

Istražne mjere moraju se provesti „što je prije moguće“. U direktivi su utvrđeni rokovi (najviše **30 dana** za odluku o priznavanju i izvršenju zahtjeva i **90 dana** za stvarno izvršenje zahtjeva).

Države članice EU-a mogu u određenim slučajevima odbiti zahtjev. Sljedeći opći razlozi za odbijanje primjenjuju se na sve mjere:

1. imunitet ili povlastica ili pravila o ograničavanju kaznene odgovornosti u vezi sa slobodom medija
2. povreda bitnih nacionalnih sigurnosnih interesa
3. nekazneni postupci
4. načelo *ne bis in idem*
5. izvanteritorijalnost u kombinaciji s dvostrukom kažnjivosti
6. neusklađenost s obvezama u pogledu temeljnih prava.

Za određene mjere postoje i dodatni razlozi za odbijanje:

1. nepostojanje dvostruke kažnjivosti (osim za niz teških kaznenih djela)
2. nemogućnost izvršenja mjere (istražna mjera ne postoji ili nije dostupna u sličnim nacionalnim predmetima, a nema alternative).

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Posljednji put ažurirano: 22/01/2019